

سلسله درس های تفسیر موضوعی قرآن

معارفی از قرآن

محمد هادی معرفت

به قلم و کوشش:

خسرو تقدسی نیا

معرفت، محمد هادی، ۱۳۰۹ - ۱۳۸۵.
معارفی از قرآن / محمد هادی معرفت؛ به قلم و
کوشش خسرو تقدسی نیا
تهران: مبین اندیشه، ۱۳۹۰.

۱۸۶ ص.
۲۲۰۰۰ ریال: 978-600-239-032-5

تفاسیر شیعه - قرن ۱۴
تقدسی نیا، خسرو، ۱۳۴۶، گرد آورنده
۱۳۹۰ م ۵۸۷ / ۹۸ BP
۲۴۳۱۴۴۵

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

موضوع:

شناسه افزوده:

رده بندی کنگره:

شماره کتابشناسی ملی:

معارفی از قرآن

مؤلف: محمد هادی معرفت

به قلم و کوشش: خسرو تقدسی نیا

ناشر: مبین اندیشه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۰

امور فنی: حسین تقدسی نیا

شمارگان: ۵۰۰۰

چاپ: ظهور

قیمت: ۳۲۰۰ تومان

ناشر همکار: آوای منجی - الطیار - احسن الحديث

شابک: ISBN: 978-600-239-032-5

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

دفتر تهران: خیابان قزوین - خیابان سبحانی خیابان برادران فلاح پلاک ۲۱۹

سندوق پستی ۵۹۱ - ۱۳۴۴۵ انتشارات مبین اندیشه

همراه: ۰۹۱۲۳۹۰۸۴۷۵

دفتر قم: خیابان معلم - ۱۰ متری معلم - کوچه ۵ (شهید فلسفی) پلاک ۴

همراه: ۰۹۱۲۶۵۱۸۰۳۶ - تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۴۸۲۷۰

وب سایت: www-mobine-andishe.Com

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۴۷۴۲۹۰۸۴۷۵

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
	جلسه اول
۱۵	اقسام تفسیر قرآن
۱۶	اهمیت تفسیر موضوعی
۱۶	دلایل اثبات صانع در قرآن
۱۶	۱- دلیل فطرت
۱۸	۲- برهان نظم
۱۹	آیات برهان نظم
۱۹	۱- نظم در آفرینش گیاهان
۱۹	۲- نظم در آفرینش خورشید و ماه
۲۰	۳- نظم در آفرینش انسان
۲۰	مراتب توحید
۲۰	۱- توحید ذاتی
۲۱	مراد از احدیت
۲۱	عقیده حشویه درباره توحید ذاتی

جلسه دوم

۲۵	مراد از فردیت
۲۶	توحید ذاتی در قرآن
۲۸	پاسخ به دو شبهه
۲۸	امام صادق علیه السلام و اثبات وحدانیت خدا

جلسه سوم

۳۱	۲- توحید صفاتی
۳۴	تفاوت صفات ذات با صفات فعل
۳۴	عقیده اشاعره درباره صفات ذات خداوند
۳۵	تعداد صفات جمال و جلال

جلسه چهارم

۳۷	۳- توحید افعالی
۳۸	عقیده اشاعره پیرامون توحید افعالی
۴۰	عقیده معتزله پیرامون توحید افعالی
۴۰	عقیده امامیه پیرامون توحید افعالی

جلسه پنجم

۴۵	قضا و قدر
۴۵	عقیده اشاعره در قضا و قدر
۴۷	عقیده امامیه و معتزله پیرامون قضا و قدر
۵۰	تقدم قدر بر قضا

جلسه ششم

۵۱	سعادت و شقاوت
----	---------------------

- ۵۱ مفهوم سعادت و شقاوت
- ۵۳ تحقیقی پیرامون حدیث «السعيد سعيد في بطن أمه...»

جلسه هفتم

- ۵۷ آیا خداوند انسان‌ها را از اول به دو دسته سعيد و شقی آفریده است؟

جلسه هشتم

- ۶۱ آفات و شرور
- ۶۱ عقیده ثنویه پیرامون آفات و شرور
- ۶۲ آیا خالق شرور و آفات خدا است؟
- ۶۴ آیا شرور نسبی هستند یا حقیقی؟

جلسه نهم

- ۶۷ ۴- توحید در عبادت
- ۶۸ توحید عبادی در قرآن
- ۶۹ اهمیت توحید عبادی
- ۷۰ مفهوم عبادت

جلسه دهم

- ۷۳ نقدی بر تفسیر «پیام قرآن» در معنای عبادت
- ۷۷ معنای سجده ملائکه

جلسه یازدهم

- ۷۹ شفاعت
- ۷۹ مفهوم شفاعت
- ۸۳ آیا شفاعت با آیه «نحن أقرب إليه من حبل الوريد» منافات ندارد؟

جلسه دوازدهم

- شرائط شفاعت کننده ۸۵
- الف - اذن پروردگار ۸۶
- ب - شفاعت باید در امر مشروع باشد ۸۷
- ج - خداوند از شفاعت شونده راضی باشد ۸۷
- د - شفاعت کننده باید موحد و یکتاپرست باشد ۸۸
- ه - علم و آگاهی ۸۸
- و - در نزد خداوند دارای عهد و پیمان باشد ۸۹
- آثار شفاعت ۸۹
- ۱- ایجاد امید به خدا ۸۹
- ۲- رفع یأس ۹۰
- ۳- ایجاد انگیزه برای تحصیل شفاعت ۹۲

جلسه سیزدهم

- ابواب رحمت الهی ۹۳
- ۱- وعده مغفرت ۹۳
- ۲- توبه ۹۴
- ۳- شفاعت ۹۷
- آیا شفاعت موجب جرأت بر معصیت نمی شود؟ ۹۹

جلسه چهاردهم

- شفاعت از دیدگاه قرآن ۱۰۱
- آیات دسته اول ۱۰۱
- آیات دسته دوم ۱۰۷

۱۰۸	آیه استغفار ملائکه
۱۰۹	آیه تهجد
۱۱۱	آیه رضایت
۱۱۲	آیه استغفار پیامبر اکرم ﷺ

جلسه پانزدهم

۱۱۵	شفاعت از دیدگاه روایات
۱۱۸	شرائط شفاعت شوند
۱۱۸	۱- مورد رضایت الهی باشد
۱۱۸	۲- ایمان به خدا داشته باشد
۱۱۹	۳- ستم کار و ظالم نباشد
۱۱۹	۴- تارک ضروریات دین نباشد
۱۲۰	۵- ایمان راسخ به ولایت ائمه معصومین علیهم السلام داشته باشد
۱۲۱	انواع شفاعت
۱۲۱	۱- شفاعت فضلی
۱۲۱	۲- شفاعت رهبری

جلسه شانزدهم

۱۲۳	توسل
۱۲۴	ولایت تکوینی و تشریعی

جلسه هفدهم

۱۳۱	تبرک جستن
۱۳۱	تبرک به پیامبر و آثار او در روایات اهل سنت (۹ روایت)
۱۳۵	تبرک در آرای فقهای اهل سنت
۱۳۵	حکم دست بوسیدن

جلسه هیجدهم

عالم ذر	۱۳۹
عالم ذر از دیدگاه قرآن	۱۳۹
عقیده مرحوم صدوق پیرامون عالم ذر	۱۴۰
عقیده حشویه پیرامون عالم ذر	۱۴۲
عالم ذر در روایات شیعه	۱۴۴
نظریه علامه مجلسی پیرامون روایات عالم ذر	۱۴۵

جلسه نوزدهم

دلائل منکرین عالم ذر	۱۴۷
عقیده اسناد پیرامون عالم ذر	۱۵۳

جلسه بیستم

تجسم اعمال	۱۵۵
فلسفه عقوبت	۱۵۶
۱- تشفی و قصاص	۱۵۶
۲- عدم تکرار گناه توسط گناهکار	۱۵۷
۳- عبرت دیگران	۱۵۷
تجسم اعمال در قرآن (۱۶ آیه)	۱۵۹

جلسه بیست و یکم

تجسم اعمال در روایات (۱۰ روایت)	۱۶۳
تجسم اخلاق	۱۷۱

پیشگفتار

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ﴾

قرآن کتاب آسمانی و معجزة جاویدی است که از جانب خداوند سبحان به رسول گرامی اسلام ﷺ نازل شد. بیش از هزار و چهارصد سال که از نزول آن بر قلب مبارک پیامبر اکرم ﷺ می گذرد؛ عظمت و اسرار بی پایان آن چشم دانشمندان را خیره کرده و مغزها و قلوب را به خود متوجه ساخته است. چون قرآن کتابی همانند خداوند سبحان بی پایان^۱ و نور^۲ و بنیان هر چیز^۳ است. رسول خدا ﷺ در سخنان پر بار و گهربارش به بی پایان بودن قرآن اشاره کرده و فرموده است:

﴿وَمَا أَنزَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ آيَةً إِلَّا لَهَا ظَهْرٌ وَبَطْنٌ﴾^۴

«خداوند عزوجل آیه ای نازل نفرمود مگر این که دارای ظاهری و باطنی باشد»
و همچنین حضرت علی علیه السلام امیر مؤمنان به این حقیقت تصریح می کند و می فرماید:

۱- لقمان ۳۱: ۲۷.

۲- تغابن ۶۴: ۸.

۳- نحل ۱۶: ۸۹.

۴- کنز العمال ۱: ۲۴۶۱.

وَإِنَّ الْقُرْآنَ ظَاهِرُهُ أُنِيقٌ، وَبَاطِنُهُ عَمِيقٌ، لَا تَنفَنِي عَجَائِبُهُ وَلَا تَنقُضِي غَرَائِبَهُ، وَلَا تَكْشِفُ الظُّلُمَاتِ إِلَّا بِهٖ»^۱

«قرآن دارای ظاهری زیبا و شگفت‌انگیز و باطنی پرمایه و عمیق است؛ نکات شگفت‌آور آن فانی نگردد و اسرار نهفته آن پایان نپذیرد، هرگز تاریکی‌های جهل و نادانی جز به آن رفع نخواهد شد.»

به همین خاطر، در طول قرون و اعصار، دانشمندان و محققان و متفکران بزرگ، در علوم و فنون و موضوعات قرآن تحقیقات زیادی نموده‌اند و همه به این حقیقت تصریح کرده‌اند که قرآن اقیانوس بی‌کران معانی و مفاهیم و معارف مختلف و متنوعی است که در هر عصر و زمان با نگاهی تازه می‌توان دستاوردی نو و تازه به ارمغان آورد.

لذا، راه تحقیق و مطالعه در قرآن مفتوح است و پژوهشگران علوم قرآن با سعی و تلاش خود در صدد تحقیق و تفسیر آیات الهی برمی‌آیند تا مطالب نو و تازه‌ای را به خوانندگان گرامی ارائه نمایند.

مجموعه حاضر، سلسله درسهای تفسیر موضوعی قرآن است که توسط حضرت آیه الله معرفت در ماه رمضان سال ۱۳۷۴ ش (۱۴۱۵ ق) در سالن اجتماعات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم برای عموم طلاب تدریس شده است.

بر اساس درخواست‌های دوستان و نیاز جامعه امروز به مباحث کلامی و علوم قرآن، بر آن شدم تا با کسب اجازه از معظم له همانند کتاب تنزیه انبیا^۲ این مباحث را تنظیم نمایم.

۱- نهج البلاغه، خطبه ۱۸.

۲- کتاب «تنزیه انبیا» نیز سلسله درسهای تفسیر موضوعی قرآن است که توسط حضرت آیه الله معرفت در سالن اجتماعات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تدریس شده و بنده توفیق تنظیم آن را داشتم که به صورت مجموعه‌ای کتاب به جامعه اسلامی عرضه شده است.

پس از استخراج از نوادر درسی و تنظیم و اصلاح عبارات و اضافه و حذف برخی از مطالب و فهرست‌نویسی و موضوع‌بندی مطالب، و ثبت مدارک آیات و اخبار و احادیث در پاورقی‌ها، تقدیم استاد نمودم و معظم‌له با حوصله تمام مطالب مندرج این کتاب را مطالعه و کنترل نموده، سپس اجازه چاپ و نشر آن را برای شیفتگان معارف قرآنی به بنده دادند. نگارنده این اثرگراںبها و ارزشمند را که خود گامی بلند در گسترش تفسیر موضوعی قرآن است به استاد عزیز و تمام پژوهشگران و دانش‌پژوهان تبریک عرض می‌نمایم. امید است خداوند به همه ما توفیق پژوهش و نشر علوم قرآنی عنایت بفرماید. نگارنده با اجازه استاد عزیز حضرت آیه الله معرفت از پیشنهادهای اصلاحی پژوهشگران، محققان و صاحب‌نظران برای تکمیل این مجموعه حاضر استقبال می‌کند.

حوزه علمیه قم

خسرو تقدسی‌نیا

بیست و چهارم مرداد هفتاد و شش

مطابق با یازده ربیع‌الثانی ۱۴۱۷